

संपादकीय पान

बाल विवाह समर्थने उच्चाटन व्हावे

बाल विवाहावर कायदेशीर बंदी असतानाही आज बाल विवाह कमी होताना दिसत नाही. दररोजच्या वर्तमानप्रतात बाल विवाह झाल्याची एखादी तरी बातमी असतेच. महाराष्ट्र सारख्या पुरोगामी आणि प्रगत राज्यातील बाल विवाहावे प्रमाण लक्षणिक आहे. महाराष्ट्रसारख्या प्रगत राज्याला हे भूषणावह नाही. लॉक डाऊनमध्ये तर बालविवाहावे प्रमाण खूप वाढले होते आता सर्व सुरक्षित मुलं झाल्यानंतर तरी बाल विवाहावे प्रगतां कमी होईल असे वाटले होते मात्र अजूनही राज्यात बाल विवाह होत आहेत. अर्थात इतर राज्यांच्या मानाने महाराष्ट्रातील बाल विवाहावे प्रमाण कमी आहे ही समाधानाची बाब असली तरी बाल विवाह पूर्णतः रोखण्यात महाराष्ट्र अपयशी ठरता आहे हे मान्यच करावे लागेल. मागील वर्षी द लांसेट ग्लोब हेच्य या शोध प्रक्रितेत एक अहवाल प्रकाशित झाला. या अहवालात आपल्या देशातील बाल विवाहावे सद्य स्थितीवर बोट ठेण्यात आले आहे. या अहवालानुसार देशातील काही राज्ये तसेच केंद्र शासित प्रदेशमध्ये २०१६ ते २०२१ या कालावधीत बाल विवाहाची कुप्रथा सामान्य बनली असल्याचा दावा केला आहे. बाल विवाहामुळे देशाच्या प्रगतीला खीळ बसल्याचेही या अहवालात म्हटले आहे याचाच अर्थ देशात आजीही बालविवाह होत आहेत. राज्यातील होत आहेत. राज्याच्या विविध विभागातून मिळालेल्या माहितीनुसार राज्यातील १६ आदिवासी बहुल जिल्हांमध्ये मागील चार वर्षांमध्ये अल्पवयीन मातांची संख्या १२, २५३ इतकी आढळून आली आहे. या आदिवासी जिल्हांत १८ वर्षांपेक्षा कमी वय असलेल्या गर्भवती मातांची संख्या देखील लक्षणिक आहे. बाल विवाहाची प्रथा काही आदिवासी जमातीमध्ये पिढ्यानपिढ्या सुरु आहे. हा पंखेचा भाग असला तरी पुणे मुंबई सारख्या शहरात आणि राज्याच्या ग्रामीण भागातील बाल विवाहावे प्रमाण मोठ्या प्रमाणात आहे हे कोणालाही नाकाराता येणार नाही. आपल्या देशात मुला मुलीच्या लग्नाचे वय कायद्याने ठरवून दिले आहे. मुलांचे लग्नाचे वय २१ तर मुलीच्या लग्नाचे वय १८ असावे असे कायदा सांगतो त्यापेक्षा कमी वयात विवाह झाला तर तो बाल विवाह समजाता जातो. २००६ साली केंद्र सरकारने बाल विवाह प्रतिनिधिक कायदा नव्याने मंजूर केला. मात्र सरकारने मंजूर केलेल्या कायदानुसार बाल विवाहास कठोर शिक्षेची तरतुद आहे. मात्र या कायद्याची योग्य अंमलबजावणी होत नसल्याने या कायद्याचा धाक राहिला नाही. बाल विवाह झालेल्या मुला मुलीला लहानपणीच संसाराचा गाढा हालकारा लागतो त्यामुळे त्यांचे बालपण हिशवते जाते. शिक्षण अर्धवट राहते. बाल विवाह झालेल्या मुलीना अल्पवयातच मातृतृप्रसाद होते. त्यामुळे जन्माला येणारे बाल देखील सशक्त नसते. बाल वयातच आई झालेल्या मुलीला देखील आरोग्याच्या समस्या निर्माण होतात त्यामुळे कुप्रेषणासह अनेक रोगांना त्यांना सामोरे जावे लगाते. आज अपला देश सर्व क्षेत्रात प्रगत आहे इंटरनेट, योबाईल, आधुनिक तंत्रज्ञान यामुळे अपण जगासोबत स्पर्धा कीत आहेत. अगदी चंद्रावर देखील आपण स्वारी कीत आहे. जगातील प्रगत देशात आपली गणना होऊ लगाती आहे. अधुनिक शिक्षण घेऊन आपण काळासोबत पुढे जात असताना खेड्यापाड्यातील मुली बाल विवाहाला बळी पडत आहेत. ही विसंगती बदलायला हवी. त्यासाठी बाल विवाह समर्थने मुळापासून उच्चाटन व्हायला हवे. बाल विवाह या सामाजिक समर्थने उच्चाटन करायचे असेत तर सर्वांनाच जागृत करणे गरजेच आहे. भारतात बाल विवाहावे प्रमाण कमी करायासाठी शासन, प्रशासन, सामाजिक संस्था, व समाजाने एकत्रित प्रयत्न करणे गरजेच आहे. बाल विवाह रोखण्यासाठी ग्राम पातळीवरील समित्या सक्षम करायाची गरज आहे. लग्नासाठी वयाचे दाखले या समितीकडे जमा करून त्या समितीची लेखी प्रवरणागी घावी असा नियम केला तर बाल विवाहास काही प्रमाणात आला बळेल. बाल विवाह होऊ नये यासाठी विविध स्तरातून जनजागृती करावी. ज्याप्रमाणे अस्पृश्यता, सतीची चाल, विवाह विवाहास बंदी, केशवपन या अनिष्ट चालीचे उच्चाटन झाले त्याप्रमाणे बाल विवाहावे देखील उच्चाटन व्हायला हवे.

श्याम ठाणेदार, दौँड जिल्हा पुणे, ९९२२५४६२१५

व्यापान्यास लुटणारे ...

संदीप भारती, एम.आय.डी.सी. वाळूज पोलीस ठाणे, छत्रपती संभाजीनार पोनि, कृष्ण शिंदे, पोउपनि शीतेश महाके, पोउपनि रांडेंव वाघ, पोलीस अंमलदार संस्थुअल कांबळे, रामप्रसाद पन्हे, प्रभाकर वाध, संमेश राठोड, गोपाल गोशिक, सुधीर वाघमारे, सागर बाविस्कर, ईशांद पटेल, सतिष श्रीवास, रेशे काळे, योगेश सहाने, सौरभ मुक्ते सर्व स्था.गु.शा. जालना व सदर बाजार पोलीस ठाण्याचे रामप्रसाद रंगे, धनंजय कावळे, जगन्नाथ जाधव, नंजीर पटेल, अंजिम शेख, राहुल कटकम, दुर्देश गोफणे, गणेश तेजनकर, तसेच एम.आय.डी.सी. वाळूज पोलीस ठाणे, छत्रपती संभाजीनार पोउपनि विलास वैष्णव, पोलीस अंमलदार बाबासाहेब कांबळे, सुरेश भिसे, रेशित चिघळे यांनी केली आहे.

जिल्हा युवा ...

मंज्यातील मनसेचे नेते-कार्यकर्ते रिवासेनेत

मंठा | प्रतिनिधी - तालुकायातील जयपूर सर्कलम धीत मनसेचे नेते बाबासाहेब देशमुख यांच्यासह शेकडो कार्यकर्त्यांनी तालुकाप्रमुख उदयसिंह बोराडे यांच्या नेतृत्वात शिवसेनेमध्ये जाहीर प्रेषण केला आहे.

यावेळी तालुकाप्रमुख उदयसिंह बोराडे यांनी प्रवेश देशमुख यांच्यासह शेकडो कार्यकर्त्यांचा संकार करून पक्षात स्वागत केले.

महाराष्ट्राचे कार्यक्रमाल धडाडीने निर्णय घेणारे मा.मुख्यमंत्री तथा उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या नेतृत्वावर विश्वास ठेवून परुर-मंठा विधानसभा देखील लांसेट ग्लोब हेच्य या शोध प्रक्रितेत एक अहवाल प्रकाशित झाला. या अहवालात आपल्या देशातील बाल विवाहावे सद्य स्थितीवर बोट ठेण्यात आले आहे. या अहवालानुसार देशातील काही राज्ये तसेच केंद्र शासित प्रदेशमध्ये २०१६ ते २०२१ या कालावधीत बाल विवाहाची कुप्रथा सामान्य बनली असल्याचा दावा केला आहे. बाल विवाहामुळे देशाच्या प्रगतीला खीळ बसल्याचेही या अहवालात म्हटले आहे याचाच अर्थ देशात आजीही बालविवाह होत आहेत. राज्यातील होत आहेत. राज्याच्या विविध विभागातून मिळालेल्या माहितीनुसार राज्यातील १६ आदिवासी बहुल जिल्हांमध्ये मागील चार वर्षांमध्ये अल्पवयीन मातांची संख्या १२, २५३ इतकी आढळून आली आहे. या आदिवासी जिल्हांत १८ वर्षांपेक्षा कमी वय असलेल्या गर्भवती मातांची संख्या देखील लक्षणिक आहे. बाल विवाहाची प्रथा काही आदिवासी जमातीमध्ये पिढ्यानपिढ्या सुरु आहे. हा पंखेचा भाग असला तरी पुणे मुंबई सारख्या शहरात आणि राज्याच्या ग्रामीण भागातील बाल विवाहावे प्रमाण मोठ्या प्रमाणात आहे हे कोणालाही नाकाराता येणार नाही. आपल्या देशात मुला मुलीच्या लग्नाचे वय कायद्याने ठरवून दिले आहे. मुलांचे लग्नाचे वय २१ तर मुलीच्या लग्नाचे वय १८ असावे असे कायदा सांगतो त्यापेक्षा कमी वयात विवाह झाला तर तो बाल विवाह समजाता जातो. २००६ साली केंद्र सरकारने बाल विवाह प्रतिनिधिक कायदा नव्याने मंजूर केला. मात्र सरकारने मंजूर केलेल्या कायदानुसार बाल विवाहास कठोर शिक्षेची तरतुद आहे. मात्र या कायद्याची योग्य अंमलबजावणी होत नसल्याने या कायद्याचा धाक राहिला नाही. बाल विवाह झालेल्या मुला मुलीला लहानपणीच संसाराचा गाढा हालकारा लागतो त्यामुळे त्यांचे बालपण हिशवते जाते. शिक्षण अर्धवट राहते. बाल विवाह झालेल्या मुलीना अल्पवयातच मातृतृप्रसाद होते. त्यामुळे जन्माला येणारे बाल देखील सशक्त नसते. बाल वयातच आई झालेल्या मुलीला देखील आरोग्याच्या समस्या निर्माण होतात त्यामुळे कुप्रेषणासह अनेक रोगांना त्यांना सामोरे जावे लगाते. आज अपला देश सर्व क्षेत्रात प्रगत आहे इंटरनेट, योबाईल, आधुनिक तंत्रज्ञान यामुळे अपण जगासोबत स्पर्धा कीत आहेत. अगदी चंद्रावर देखील आपण स्वारी कीत आहे. जगातील प्रगत देशात आपली गणना होऊ लगाती आहे. अधुनिक शिक्षण घेऊन आपण काळासोबत पुढे जात असताना खेड्यापाड्यातील मुली बाल विवाहाला बळी पडत आहेत. ही विसंगती बदलायला हवी. त्यासाठी बाल विवाह समर्थने मुळापासून उच्चाटन व्हायला हवे. बाल विवाह या सामाजिक समर्थने उच्चाटन करायचे असेत तर सर्वांनाच जागृत करणे गरजेच आहे. भारतात बाल विवाहावे प्रमाण कमी करायासाठी शासन, प्रशासन, सामाजिक संस्था, व समाजाने एकत्रित प्रयत्न करणे गरजेच आहे. बाल विवाह रोखण्यासाठी ग्राम पातळीवरील समित्या सक्षम करायाची गरज आहे. लग्नासाठी वयाचे दाखले या समितीकडे जमा करून त्या समितीची लेखी प्रवरणागी घावी असा नियम केला तर बाल वि�वाहास काही प्रमाणात आला बळेल. बाल विवाह होऊ नये यासाठी विविध स्तरातून जनजागृती करावी. ज्याप्रमाणे अस्पृश्यता, सतीची चाल, विवाह विवाहास बंदी, केशवपन या अनिष्ट चालीचे उच्चाटन झाले त्याप्रमाणे बाल विवाहावे देखील उच्चाटन व्हायला हवे.

पुरुष व ३१ मार्च २०२० रोजी ३५ वर्षे किंवा त्यापेक्षा कमी असावे. वर्ष २०२०-२१ च्या जिल्हा युवा पुरुष पुरस्कारासाठी दि. १ एप्रिल २०१९ रोजी १३ वर्षे पुरुष व ३१ मार्च २०२१ रोजी ३५ वर्षे किंवा त्यापेक्षा कमी असावे. वर्ष २०१९-२२ च्या जिल्हा युवा पुरुष पुरस्कारासाठी निरोप घेणारी वेळा तेव्हा वर्षे किंवा त्यापेक

धारावी मरेथोंन स्पर्धेला विद्यार्थ्यांच्या उत्कृष्ट प्रतिसाद!

धारावी | प्रतिनिधि - येथे देऊन विद्यार्थ्यांसह दार कॅटन सेल्वम, अशोक धारावी गोडेन कंपाऊंड ते यात सहभागी झालेल्या धारावीकरांना सन्मानित करण्यात आले. यंदाचे हे सहावे वर्ष होते यावळी प्रमुख पाहुणे म्हणून संस्थेचे अध्यक्ष मुर्गेश मंडळ ते सामाजिक कार्यकर्ते दिलीप गांडेकर, अशोक चौगुले, गिरीराज शेरखाने, गणेशन मंडू, सतीश हंडकर नैले नायगम उपस्थित होते.

या कार्यक्रमासाठी रमाकांत गुमा, मुतू पठण, आम विद्यार्थ्यांसह दार कॅटन सेल्वम, अशोक धारावी वडविल, जेपीआर, पाकीजा नाथा तसेच जैन सेवा संघ यांचे सहकार्य लाभले. धारावी पोलीस ठाणे व वाहतूक विभाग धारावी कुर्ला यांचे सहकार्य लाभले. कार्यक्रमामधील सहभागी विद्यार्थी व धारावीकरांना कार्यक्रम स्थळी चहा नाशता अत्यहार म्हणून देण्यात आला अशी माहिती संयोजक अशोक चौगुले व श्रीगणेशन मुतू यांनी दिली.

जालना | प्रतिनिधि - जालना

विधानसभा मतदार संघाचे आमदार अर्जुन खोतकर यांच्या वाढदिवसाच्या निमित्ताने प्रभाग २२ व २३ महायुती

मित्र मंडळ व ओझेस मटी सेशलिटी हॉस्पिटल वरीने आरोग्य शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. या प्रतिनिधि जालना विधानसभा मतदार संघाचे अर्जुन खोतकर, शकुंतला कदम, राजेश राजत, सौंसद्या देठे यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले.

आमदार अर्जुन खोतकर यांनी आपले अध्यक्षीय बाषणात जालना विधानसभा मतदार संघात गर्जू गोरापिंबांसाठी आरोग्याची सेवा आणखीन बळकटीकरण करून आरोग्य सेवेकडे प्रथमत: सोरी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येईल असे सांगितते. महिलांनी कुठल्याही संकोच न बाळगता आपल्या अरिहंत मेका, महिंद्र मंचेवार, राजकुमार गुंटुक, बालाजी अंडेकर, गणेश जलेवार, सर्वेश मुळे, अऱ्ड. राहुल हिंराळे

होते. ओजेस हॉस्पिटलचे डॉ. श्रीमंत लाखे, डॉ. सुरजसिंह तौर व त्यांची संपूर्ण टीम यांनी तपासणी केली.

या प्रतिनिधि आमदार अर्जुन खोतकर, शकुंतला कदम, राजेश राजत, सौंसद्या देठे यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले.

आमदार अर्जुन खोतकर यांनी आपले अध्यक्षीय बाषणात जालना विधानसभा मतदार संघात गर्जू गोरापिंबांसाठी आरोग्याची सेवा आणखीन बळकटीकरण करून आरोग्य सेवेकडे प्रथमत: सोरी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येईल असे सांगितते. महिलांनी कुठल्याही संकोच न बाळगता आपल्या अमदार अर्जुन खोतकर व सांगून त्याचे निदान करण्यात आवाहन आमदार अर्जुन

शिबिर यांनी केले. या शिबिर यशस्वी बालाजी अंडेकर, निलेश

शिबिरात जवलपास पाचशे करण्यासाठी आर्यन मेका, वानखेडे, यश ठाकुर, सागर

महिलांनी पुरुषांनी आपली महिंद्र मंचेवार, मोहन मंचेवार, ठाकुर, शंकर मोहिते, पृथ्वीराज

तपासणी करून घेतली. शुभम टेकाळे, बालाजी दासार, महेश पंचवार, करु टेकाळे, अरुण पवार, राजकुमार गंगुल, गणेश वालाकट्टी, सागर तयार केलेल्या नवीन वर्षाच्या कालदर्शिकेचे विमोचन आमदार अर्जुन खोतकर व पाच श्रीविनाश मंचेवार, गणेश गुड्हा, मनोज देवरे, सागर गुंटूर, किंशोर शिंदे, राजू पेद्राम, टेकाळे यांनी मानले.

**आकर्षक
दागिन्यांची
EXCLUSIVE
RANGE**

लक्ष्मी ज्वेलर्स

जयपुर रोड, वाढूर फाटा,
ता. परतूर जि. जालना

9423729006